

PRIESTOR

2008

Literárny klub Omega

TREŇČÍN 2008

ISBN 978 – 80 – 85135 – 33 – 6

Obsah

Jana Poláková: Slovo malo sólo	4
Ján Maršálek: Čriepky (z klubového zborníka)	5
Marta Batka: Vyznanie, Múza ako dar, Ako som...	6
Rudolf Dobiáš: Prvá ranná báseň, Ešte	10
Janka Fabová: Poklad, Pravidlá	12
A. H.: Bulímia – anorexia	14
Beatrice Kolátková: Tanec dvoch motýľov	16
Alena Kováčová: Domov	20
Martin Lančarič: Bláznov svet	21
Dušan Láznička: Rozvrátenie, Trezor, Tichošliapnutie, ...	23
Marta Malániková - Lúčna: Skôr než oči otvorím ...	27
Veronika Markovičová: ...	30
Ján Maršálek: Nové knihy (z Trenčína)	31
Slavka Miklošová: Votrelec, Láska, V pokore, Inzerát, Pocta Dočkovi	32
Svetlana Popadinec: Objímam ťa, jazero	35
Patrik Procházka: Miminko, Život, PF 2008	37
Renata Straková: Wieczór literacki w Trenczynie	39
Helena Šteflovíčová: Socha, Inšpirácia	40
Ružena Viskupičová: Snaha urobiť zlo sa zmenila na dobro (skutočný príbeh)	42
Dušan Žember: Rieka, Slepá ulička, ...	44

Jana Poláková (tajomníčka klubu OMEGA)

Slovo malo sólo

v poézii, piesni, próze – večer v knižnici. Otvorený priestor mali poslucháči, priaznivci, hostia i píšuci... Trochu poeticky začínam informáciu o literárnej noci 2008.

V poradí štvrté večerné stretnutie členov literárneho klubu Omega pri VKMR v Trenčíne bolo iné. V čom? Prezentáciou literárnej tvorby najstaršej členky (len vekom) pani Ruženy Viskupičovej. Zborník s trochu nostalgickým názvom Tak plynie čas... slovami vypravdal Rudolf Dobiáš. Piesňami zase spevácky súbor Letokruhy zo Zlatoviec.

Hudobný zážitok nám svojim vystúpením pripravil trenčiansky textár a hudobník Ľubor Benkovič. Vydržal do konca (domýšľam si, že mu bolo s nami dobre).

Pozvanie prijali i členovia klubu Poliakov v Trenčíne. Poéziu a piesne v poľštine nebolo treba ani prekladať. Nenadarmo sa hovorí, že poézia a hudba ľudí zblížuje. Z pripravovanej novej zbierky poézie Jany Márie Jablonskej sme si v podaní autorky vypočuli ukážky, ktoré zaujali životnou skúsenosťou a láskou k životu.

Príjemným prekvapením bolo vystúpenie člena klubu Omega, Dušana Lázničku. Doteraz s utajovaným zmyslom pre humor predniesol žartovné básne Vítězslava Nezvala, Heinricha Heineho a Ivana Štrpku. Do krajiny spomienok na detstvo nás uviedla netradičnou rozprávkou predsedníčka Miestneho odboru Matice slovenskej v Trenčíne Marta Halečková. V profesionálnom podaní uviedla ocenenú prácu zo súťaže J. Braneckého: „Studňa sa tajne s dažďom zhovára“.

Čo dodať na záver? Želanie stretnúť sa s milovníkmi písaného slova a záujemcami o literatúru aj na Literárnej noci 2009.

Čriepky (z klubového zborníka)

Nepovinné čítanie 3

*(Nepovinné čítanie 3: zborník Literárneho klubu Omega,
Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, Trenčín 2003)*

Civilizácia postupuje proti prírode. **(Jaroslav Gulán)**

Z múdreho slova ešte môže byť hlúposť. Ale z hlúposti človek
sotva zmúdre... **(Monika Gurínová)**

Teraz už viem, že sa neskryjem. **(Daniela Juzeková)**

Tieto myšlienky boli takým silným podnetom, takým
výrazným vnútorným impulzom, že som im nedokázal odolať.
(Milan Mat'aše)

Básnik je blázon, ktorý je rád, že ho bolí **(Miloš Ondrušek)**

Samá voda a zopár vín... **(Zuzana Ševčíková)**

Láska je umenie. Zistili to po rokoch, keď zistili, že umenie
je spolu žiť. **(Helena Šteflovíčová)**

Problémy sú na to, aby sa rečnili.
Ako sa hovorí: všetko sa na drobné obráti. **(Tomáš Turner)**

Záleží na tom, čo je v nás. **(Gabriela Veliká)**

Vybral, zostavil a z kontextu povytáhal Ján Maršálek

Marta Batka

Vyznanie

Obdivujem, keď jar odieva stromy v slávnostný šat vôní,
rozprestiera pestrých kobercov dary,
s orchestrom vtáčim v korunách tóní,
vykúzlí k dojatiu znovuzrodenia čary.

Zbožňujem, keď slnečné lúče zlatým štetcom maľujú,
nežnými dotykmi vyprahnuté údy láskajú,
a spievajúca voda rozpálené telá chladí,
snúbiac sa s vlhkým vzduchom svorne ladí.

Rešpektujem, keď krajina učupená pod závejmi lístia čuší
a hvízdajúci vietor všetky kúty vymetá,
rezonuje poľom až do hĺbky duší,
s krákajúcim krdľom vrán árie prepletá.

Milujem, keď monotónny dážď tíško hudie uspávanku,
pod taktovkou mrazivého vánku,
keď zima rozkvitnuté čipky inovatí na kraj ukladá
a unavený svet do hlbokého spánku upadá.

Múza ako dar

V čírej Alfa hladine,
kolíske tichej noci,
Múzy diktujú mi šeptom
slobodné slová piesní.
Tam fantázia moja jedine,
listuje v pamäti kdesi,
roztvorí náruč citom
a bohatstvom dušu naplní.

Ako som predčasne dospela

Ešte nikdy sa čas nevliekol takým slimačím tempom ako v ten osudný večer. Napätá atmosféra v rodine zamykala ústa mojim dvom mladším súrodencom, ktorí sa nezvyčajne poslušne ukladali k spánku. Ukradomky sme pokukávali po stonajúcej matke, pretože už od rána zápasila so žlčníkovou kolikou. Stiesnený vzduch nás napokon hladných vtlačil do perín, až sme pospali ako pod narkózou. Netrvalo dlho a ocitli sme sa „v krutom sne“. Opitý otec reval ako lev a ťahal chorú „korist“ z postele.

Zobudil ma sestrin usedavý plač. Vyvalovala na mňa hrôzou rozšírené modré oči a jachtala: „Ma-ma!“ Poobzerala som sa po izbe zisťujúc, že je akási rozhádzaná a mamina tam chýba. Až potom som si uvedomila tlmený hluk, ktorý doliehal k nám z odľahlej kuchyne. Zalomcovalo mnou zlé tušenie, čo ma súrilo z izby von. Vzala som ani nie dvojročnú sestričku za ruku a kráčali sme potkýnajúc sa po rozbúrených kobercoch do centra hurikánu. Obavy o mamu nám nedovolili zaliezť pod perinu, ako to spravil brat. Úmerne silnejúcim zvukom duelu mohutnel aj náš strach. Křčovitým zovretím rúk sme si dodávali odvahu v nočnom pochode na bojisko.

Dramatický výjav v kuchyni vyrval z môjho hrdla vresk Amazonky a zanechajúc sestru, vrhla som sa medzi dvoch Titanov. Jačala som na otca: „Prečo biješ mamu?“ Ale on mi neodpovedal. Odkopol ma ako psa a ďalej nepríčetne trestal vysilenú matku, akoby z nej chcel vymlátiť dušu. Bol bordový od zlosti a pľuval jed: „Kde mám večeru, ty ...!“ Z podlahy som uvidela ako mu mamičkine husté vlasy zostali vytrhnuté v hrsti. Vtedy sestra vykrikla a pomaly sa zviezla popri skrini k zemi. Zamdlela! Doplazila som sa k dievčatku a snažila sa zdvihnúť jej bezvládne telíčko. Mama k nám bezmocne vystierala ruky, akoby ich chcela natiahnuť cez celú miestnosť.

Vliekla som preberajúce sa dieťa, neschopná už volať o ratu.

Ani som sa neobzrela, len som vnímala za chrbtom lavínu hnevu, ktorá sa čoraz viac približovala. Otvorila som dvere bytu, z ktorých nás vytiahli ruky susedov. Potom sa dvere prudko zabuchli a naša Madona zrazu ležala v Evinom rúchu na dlážke. Inštinktívne sme sa vrhli k nej a svojimi košielkami zakrývali jej nahotu.

Tam na studenej chodbe, v hlbokkej hanbe, zrodila sa v mojom srdci nenávisť a moje bezstarostné detstvo ušlo s rachotom dole schodmi, až bolo nenávratne preč.

Ako som včas dozrela (po tridsiatich rokoch)

Po čiastočne prebdenej noci privítal ma uplakanej deň. Prudký dážď nástojčivo bubnoval na oblok, akoby opakoval neprijemnú zvesť, čo mi bola veštená v spánku. Skladala som útržky nočnej vidiny ako obrázkové puzzle a rozmýšľala nad dejom. Čím viac som si spomínala, tým väčší nepokoj mi rástol v myšli. Čo to znamená???

Ležala som v pyžame na nemocničnom lôžku, nad ktorým sa vzdúvalo čierne mračno hučiaceho roja včiel. Vo formácii rozzúreného draka dorážali do mňa, kým ma neprinútili rozhýbať stuhnuté údy a otvoriť dvere neprívetivej miestnosti, za ktorými bolo – neobyčajné svetlo. Prudká žiara ma úplne oslepila, ale zároveň naplnila neopísateľným pokojom. Mala som pocit, akoby moja uväznená duša dostala slobodu a spokojná odletela kamsi v nadpozemskú diaľ...

Celou cestou na pracovisko som viedla dialóg s melanchóliou o slobode, presnejšie povedané o neslobode ľudskej duše v realite pozemského života.

Práca mi šla ako v lete na saniach. Neustále som odbiehala k telefónu, ktorý sa zbláznil. Vytrvalo oznamoval dlhodobý problém bludného kolotoča neplatičov. Keď nastal čas obeda, tešila som sa na stolovanie so Siestou. Úplne som vypla, vychutnávala ticho a skromné jedlo.

Z môjho rozjímania ma vytrhlo naliehavé zvonenie. S nevôľou som zdvihla nervózne slúchadlo, z ktorého sa ozval sestrin rozochvený hlas: „Macka, otec prekonal mozgovú príhodu, leží v nemocnici...“ Okolo mňa už pokračoval pracovný ruch, ale ja som nič nepočula, len bzukot včiel zo sna mi hučal v hlave a preľaknuté srdce prudko bubnovalo v krku jedinú ozvenu: „Otec, otec, otec...!“

V mladosti rozmaznávaný mamkou a surovo bitý tatkom upísal sa armáde, kde získal vysoké postavenie a neobmedzenú moc. Vedel si užívať život na úkor celej rodiny. Preto dôchodok trávil sám v rodičovskom dome na vidieku, kde choval včely. Obklopený svojou „rodinou“ trofejí z poľovačiek nás občas, počas víkendových návštev, počastoval medovinou a nadávkami.

A zrazu tam náš tyran ležal bezmocný ako dieťa, čo nevie chodiť ani rozprávať a špiní do plienok. Stáli sme nad ním ako nemé výkričníky a on sa jedoval. V našich pamätiach bežal smutný film nášho spoločného života. Bol to príbeh diktatúry, na ktorý sme chceli, no nemohli zabudnúť. Tento večne neprítomný cudzinec nás nútil žiť v duchovnej i materiálnej chudobe. Manželku trestal za jej panské maniere a nás deti – „pánšťaťá“ za to, že nás vychovala podľa svojich predstáv. Podľa neho sme neboli na nič súci a nie dost dobrí.

Nečakane, po dlhej chvíli mučivého ticha, ma akási neviditeľná sila posotila vpred. Podišla som bližšie ku kovovo neprívetivej posteli, pohladila toho trpiaceho starca po zrednutých bielych vlasoch a riekla: „Mám Ťa rada, otec!“ Myklo ním, prekvapene na mňa pozrel a vzápätí som uvidela malý zázrak – bezmocná zlosť mu z očí po kvapkách vyliezla. Ťažko vzdychol, namáhavo zdvihol neochrnutú ľavú ruku a ťarbavo ma pohladil. Vtedy som sa celkom zlomila a v mojom srdci vytryskol starý prameň pochovanej lásky, ktorý ma oslobodil z reťazí zatrpknutosti.

Keď otec navždy odišiel, bola tuhá zima, ale ja som všade počula pokojný spev včielok nôtiacich o slobode.

Rudolf Dobiáš

Prvá ranná báseň

Ešte je slovo. Bezmocné
a detsky ostýchavé.
Narodilo sa v prvom sne,
svetielko v detskej hlave.

Ešte je ťažké. Z olova,
však do zamatu liate.
Vždy musí začať odznova
a čakať na odkliatie.

Poznáš ho. Vieš ho doslova,
je to tvoj pokrm ranný.
Oslovia ťa ním poslovia
čo prídu na svitaní.

Príde aj báseň. Nesmelá,
len povzbudená spánkom.
Zazrel si ju, keď letela
nad poľom so škovránkom.

Ešte je slovo. Slovíčko.
To odlievané v zlate.
Vždycky ho bude máličko.
Len na pousmianie.

**(Zhudobnené verše odzneli na prvom ročníku
medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia
Ora Et Ars Skalka 2008
prostredníctvom interpretov
Mira Ďuriša a Moniky Gurínovej, členky LK Omega)**

Ešte

Som. Ešte som. Vždy som chcel byť klasom,
Nestat' sa hrst'ou vymlátených pliev.
Len preto volám: Nebojte sa. Ja som.
V hrdle mi sipí zaškrtený spev.

Som, ešte som. Ešte čakám na žne,
hoci sa neviem zbaviť kúkoľ'a.
V srdci mám sviecu. Kto ju ale zažne?
Kto ma v tme nájde? Kto ma privolá?

Som, ešte som. Ako tichá slama
v náruči hlíny v plytkej medzi spím.
Už neviem spievať. Musíš spievať sama.
Ja som len básnik. Neúspešný mím.

Som, ešte som. Odídem však časom.
Nie, nechod' so mnou. Zostaň s mojím hlasom.

Janka Fabová

Poklad

Odleteli bociany
Spod Tatier
Na krídlach odniesli
Posledný závan leta.

Ešte raz sa dotknúť
Hebkého machu
Stielky lišajníka
Lesných zákutí
S tŕňami papradí.

Zatvoriť oči
Ako hľadač pokladov
Svätojánskych nocí
Keď v diaľke blikajú
Svetielka peračiny
Poklady čo zostali
Pre dnešný svet
Plný tieňov
Už nikto z nás
Nezočí.

Pravidlá (na pamiatku notára Ondreja z Jemnice, ktorý v roku 1476 založil prvú mestskú knihu v Trenčíne)

Do Mesta prišiel notár
Ondrej z Jemnice
Čo spravodlivosti
Nastavil líce.

Vyčistil chliev
Obielil dom
A zmieril otca
So synom.

Vyhнал tárajov
Klamárov prospechárov
Mesto sa stretlo
S novým ránom

Vymizlo násilie
Nepriateľ zákona
Mesto už nestíha
Žiadna pohroma

Prešlo pár storočí
A jeho múdrosť
Nové pravidlá
Zostali na samom
Okraj nášho poznania

Sprievod tárajov
Prechádza mestom
Zdraví ľudí
Unaveným gestom

Je treba vyčistiť chliev
Vybieliť dom
A zmieriť otca
So synom
Musí prísť
Notár Ondrej z Jemnice
Aby spravodlivosti
Nastavil líce.....

A. H.

Bulímia – anorexia

Počúvala som z rozhlasu o veľkých problémoch, ktoré majú ľudia s jedlom. Som už staršia žena a prežila som si toho pravdepodobne už viac, ako sa mi ešte podarí. Jeden nikdy nevie, lebo som si stanovila dosť dlhý vek. Prežívam život naplnený činnosťou a vecami, ktoré ma zaujímajú. A k ním patrí i chutné jedlo.

Keď som bola malé dieťa, vraj mi chutilo. Trojročnej mi zomrela sestra a vtedy mi prestalo chutiť. Tak hovorievala moja matka. Pamätám si, že jedlo priam v krku rástlo. Jedlá, ktoré mi chutili neboli každý deň a tak som radšej nejedla, ako by som mala jesť to, čo nemám rada. Do svojich šestnástich rokov som bola ako Twigi. Nastúpila som však do zamestnania a začala si pravidelne kupovať na desiatu to, na čo som mala chuť. Za rok som pribrala sedemnášť kíľ. Stala sa zo mňa pekná urastená slečna. Mala som 72 kíľ a 167 centimetrov, tenký pás a pekne formovanú postavu. Vtedy neboli v móde vychudnuté dievčatá a preto mi to nikto nevyčítal. Hovorili, že som plnoštíhla. Raz keď sme s matkou pracovali na poli, mi pri okopávaní mamička povedala: „Si tlstá, až taká neohrabaná“. Prekvapilo ma to, veď som sa necítila až taká neohrabaná. Na muzike som šla do kola medzi prvými, tak aká neohrabaná. Nuž, čo sa dá robiť, na mienke matky mi záležalo. Začala som jesť trochu menej a váha išla dolu tak, ako sa to mamke páčilo. Časom som dosiahla tu správnu mieru.

Raz som bola svedkom lekárovej rady žene, ktorá bola trochu kyprejších tvarov a žiadala lekára o lieky na chudnutie. On jej iba povedal: „Nežer!“

Vo svojom živote som bola viackrát chudšia, keď som mala problémy a horšie sa mi darilo. Vtedy nepomôžu žiadne lieky, čas je najlepší lekár.

Keď sa situácia zlepšila, pribrala som a známami mi hovorili: „Ako dobre vyzeráš.“

V určitom období som raz do týždňa musela cestovať na bicykli dvadsať kilometrov za každého počasia. Či pršalo, nepršalo, padal sneh, bolo treba ísť. Keď to obdobie prešlo, v nedeľu poobede som si sadla pri televíziu a „krochkala“ blahom, že nikam nemusím ísť. Kilečká nebadane pribúdali a od októbra do jari to bolo desať kíľ. Žila som v nádeji, ako dobre vyzerám, až ma napadlo odvážiť sa. Vtedy som zistila skutočnosť – nehorázny prírastok na váhe. Začala som konať. Ješť poskromne, aj keď to rozťahnutý žalúdok nechcel akceptovať a pýtal si svoje. Vydržala som. Stačí pár dní a keď nedostane, prestane pýtať. Kolegyňa v práci videla, že som zhodila desať kíľ behom pár mesiacov a urobila to isté. Ako sa teda hovorí, všetko je v našich rukách. Či nám viac záleží ako sa má brucho z vnútra alebo ako vyzerá zvonku. Znova opakujem: záleží na nás!

Po rozhlasovej relácii o veľkom probléme o bulímii.

Beatrice Kolatková

Tanec dvoch motýľov

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla.

Bola si pre mňa dúhou,
Ktorá na slnci hrala
Všetkými farbami.
Klenula si sa ako most krásy,
Po ktorom som mohla
Prejsť na druhú stranu
A vždy som tam našla
Tvoju náruč,
Tvoju teplú dlaň,
Tvoju usmiatu tvár.

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla.

Bola si pre mňa rozkvitnutou lúkou,
Na ktorej kvitli tie najkrajšie kvety.
Žiarili tými najkrajšími farbami
A celá kvetná lúka bola láskou naplnená.
Vždy si tam stál Ty
S otvorenou náručou,
Teplou dlaňou a usmiatou tvárou.

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla.

Bola si pre mňa drahokamom.
Trblietala si sa ako slnko,
Bola si tajuplná
Ako strieborný mesiac,
Ktorý sa kúpал v rieke.
Bola si ako nočný koncert hviezd.

Bola som nočnou vílou
Na lúkach, vietor lásky
Mí vo vlasoch vial.
Vždy som tam našla Teba,
Tvoju náruč,
Tvoju teplú dlaň a usmíatu tvár.

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla.

Chcela som ju dobyť,
Chcela som ju držať v náručí,
Chcela som jej dať okovy,
Chcela som, aby bola navždy mojou.

Toľko chýb a omylov som spravila,
Že si začala rúcať
Všetky moje nádeje.
Dnes ležím v kvetnej lúke,
Hyniem v plači a túžim
Len Teba mať v náručí,

Cítiť Tvoju teplú dľaň,
Vidieť Tvoju usmiatu tvár.

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla.

Zrazu si bola ako dúha,
Ktorú preťala hmla.
Láska, nedotýkala si sa zeme,
A preto nemohla som prejsť
Na druhú stranu.
Zrazu si zmlkla, láska moja!
Opustila si moju dľaň.
Chcela som počuť Tvoj hlas,
Ale jeho zvuk sa po dúhe neniesol.
Chcela som byť v Tvojom náručí,
Cítiť Tvoju teplú dľaň,
Vidieť Tvoju usmiatu tvár.

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla.

Láska moja, bola si ako lúka,
Po ktorej sa prehnal
Ten najväčší hurikán.
Neostal tam ani jediný kvet.
Vietor Ti všetky farby kvetov vzal.
Kvetná lúka zrazu vyzerala
Ako púšť, kde bolo počuť len ozvenu.
Z mojich bájných predstáv
Ma vytrhla príroda.

Vytrhla ma z Tvojej náruče,
Vzala mi Tvoju teplú dlaň,
Tvoju usmiatu tvár.

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla.

Stratila som svoj drahokam.
Slnko zrazu prestalo svietiť.
Mesiac sa už nekúpil v rieke.
Hviezdy na nebi zhasli,
Nehrali svoj nočný koncert.
Dnes moje slzy nájdeš tam,
Kde si vždy chcel vidieť môj smiech.
Tvoja náruč sa vytratila,
Tvoja teplá dlaň vychladla,
Tvoja tvár sa navždy zachmúrila.

Dotkla som sa lásky.
Bola si krásna,
Ale zároveň tak zraniteľná
Ako motýlie krídla,
Na ktorých sa do výšin už vzlietnuť nedá.

Alena Kováčová

Domov

Domov je miesto
kde máš oporu
nech sa čokoľvek stane.

Domov je púšť aj pole
rozorane.

Domov je aj prázdnota,
strašná prázdnota
bez teplej nežnej dlane

Vieš načúvať ako sa na jeseň
list k zemi plazí?
Načo, veď už aj dieťa vie,
že najkrajší je len šum peňazí.
Bohužiaľ

Martin Lančarič

Bláznov svet

Blázni mávajú ústa tiché
sentiment slová nahrádza
a mlčanie je liek

Bláznov netrápi žiadna psyché
mlčanie občas prezrádza
silu všetkých riek

A blázon
čo nemá vlastný názor
má aspoň vlastný svet
kde nenávisť a pohrdania niet

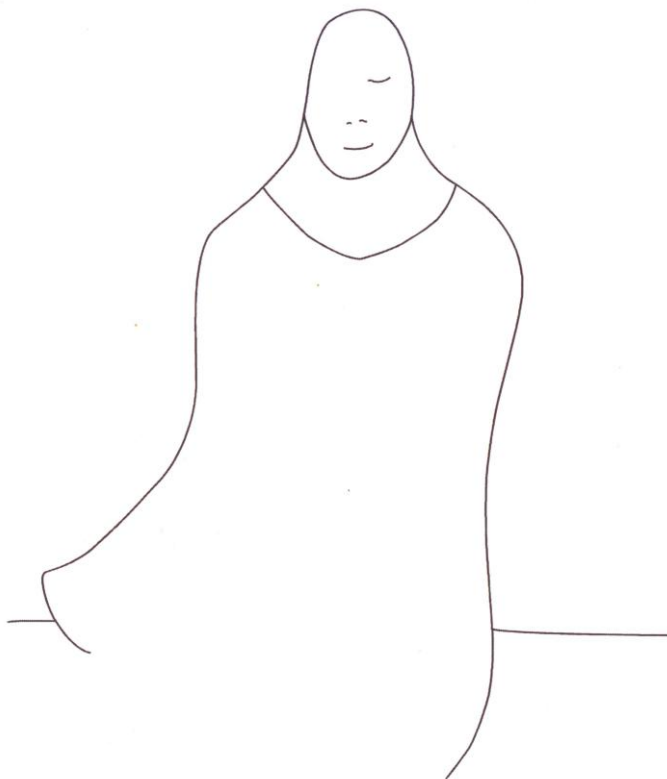
Blázni s ústami ako mramor
mlčia... hádam šetria slovami
ich svet je pre nemých

Srdce blázna zasiahol šíp
to Amor zahnal diabla s rohami
Blázni vedia o láske
ich myseľ vie byť šťastná
keď farbami dúhy znie

Je blázon nešťastný
keď o svojom šťastí vie?

Nie – to šťastie v ňom predsa kvitne
a každý má istú predstavu
o tom čoho je schopný kvet

Možno i bláznom na lepšie časy svitne
keď ľudia pochopia že hoci sú iní
majú svoj vlastný svet
(a ten im možno závidieť)

Dušan Láznička

Rozvrátenie

Som rozvrátený starý dub
vysychám
počítam
zlomené konáre
schúlené lístie
utvára moje šťastie
nasýtené drevené túžby

Konečne vydýchnem
poškvrním hlinu plodmi
dopadnú ďalej
než Slnko
pozmení dráhu planéty

Trezor

V trezore je pár zhnitých jablák
pláva obývačkou
sem-tam
zrazí dušu

nie je parníkom
klzkou obrnenou myšou
malomocným vojakom štrnástej légie

neľahký hluk
vychádza
rozkladá
záhradnú slávnosť dychov

som zamknutý príslovím
duša krúži
okolo prázdneho trezoru

Tichošliapnutie

Žatva v poliach
svedomie borovic
skúšok...

Ránom rodený chlad
bozkáva
slnečné kvapky dažďa
lístím sa opiera vánok
okolo nesmelý šepot
operenec napne hrud'
skúša svoj éter
letí dňom
nocou stráži blahobyť

Hĺbkou lesa zvoní ticho
listami prediera šum
spánok už nie je
kĺzavý rým
buk v prítmí
krásy stretnutí

Vôňa papradia ohýba svetlo
mlokem kráti dych
spomienky tečú
ticho šliapu
nehybným kútom hladenia

Etna

Vďaka polonahej diéte
stal som sa zvierat'om
chválím sa úzkosťou
mávam perím
pre priamych

Môj osud je nežičlivý
chcel ma zmiast' –
pokojne sledoval
môj zánik
v pariacom kotle Etny

Rozhodnutie

Jedného dňa
precitol som
a uvidel
celý život
naruby

nejako som vstal
pozeral okolo
hľadajúc pomoc

Bol som príliš vzdialený
stratený –
duša pošepky
nariekala

Nemohol som vybehnúť
spasiť
niečo navyše

Svet aký som poznal
zrútil sa
nebol som vnútri
len blízko
pri žiarivom okraji

Zrazu som pocítil
vnútorný úder
spútal ma
bol som tu
všade
môj atómový základ
ukryl svoju tvár

Potom bol utorok –
cez modrý zrak
preletel
malý havran

Gejzíry piatich míľ

Boli sme očarení gejzírmí:
žriedla formovali svet intuíciou
rozkladom častíc hmoty

Nie
ako sen nám pripadal
vzostup pary
pokľakli sme na brehu jazera
hľadiac za okraj
prestúpili jeho karmu

Mandragory sú milé –
čakajú nás v okruhu piatich bezodných míľ

Marta Malániková – Lúčna

Skôr než oči otvorím ...

Ráno, skôr než oči otvorím
Božím znakom sa vždy označím
na chvíľu starosti v mysli preskočím
a do nového dňa smelo vykročím
úsmevom niekoho obdarím
aj pohľadom niečo naznačím
pohybmi svojich rúk niečo vyslovím
i ruku na znak vďačnosti, úprimnosti podám
slovami útechy niekomu nádej odovzdám
možno zmiernim bolesti, pokoj v duši vyvolám
a tak svoje skutky trochu napravím
dobrý pocit i veľkú radosť v srdci vyvolám

Keď vypočujem slová o sklamaní, nevďaku
závisti a neúprimnosti, nespokojnosti
nepravdy, sebaľúbovi, jedinečnosti
nadanosti, úspešnosti, sebachváľu veľkú
vždy bez uvedomenia si vlastných nedostatkov
aj to, že ten čas každému neúprosne letí
s doprovodom komédií, malých i veľkých drám
človek, nechtiac vtedy zostane zrazu celkom sám
aj keď má oporu rodiny i vlastných detí
už nevládze a je pomalý
nemôže skoro nič a neistý je
na všetko sa len mračí, málo smeje
len kritizuje a nechváli
nevďačný a stále hnevlivý
nedočkavý, netrpezlivý
túži aj sa bojí veľkých plánov či krásnych snov

asi len preto, že nám rýchlo rôčky pribudli
pamäť sa už pomaly zhoršuje, čo je isté
zabúdame na každodenné veci
že to, čo bolo v dvadsiatich veľmi dôležité
čo nám všetkým nedalo vždy spať
poniektorí sme stále chceli viac mať
aj nebolo času na veľa vecí
zo všetkého sme chceli mať výhody
pre novú vec vždy zapálili a hneď hasiť zas
alebo sme viac rozmýšľať snád mali
keď nám myšlienky nedali spať
a plány do nesmiernych rozmerov rásť začali
keď bol celý svet len iba náš
hneď v oblakoch, vo výšinách sme mysl'ou boli zas
nebolo nám rady, ver' ani vôľa
keď nás s láskou napomenúť chcela mať
otec do života dať dobré rady
ph' načo, veď svet bol iba náš
aj múdrosť sveta v malíčku sme mali
život svoj sami spravovať si chceli

Po rokoch poučení už vlastnými chybami
aj keď poniektorí z nás boli v cieľi
dnes vieme, že to veľká chyba bola
bo' cestu žitia sme iným zmáčali slzami
a preto dnes viem všetci moji milí
čo ste ma radi mali, 'bo ma zatracovali
tí, čo mi závideli a nepriali
tí, čo občas zďaleka obchádzali
tí, čo úprimný úsmev zo srdca darovali
tí, čo na znak úcty, vďaky podali mi ruku
zo svojho času žitia venovali minútku
všetci, čo ste Milénium prežili

ver' všetko má dnes pre mňa inú cenu
aj keď uznávam novú euromenu
ináč hľadím na ten dnešný svet
nič také drahé na svete niet
len byť zdravý, ráno oči otvoriť
znakom Božím sa označiť a veriť !

Veronika Markovičová

odlial si do skla moje ilúzie
a sochu kojacej matky obmyla jar.

si ženích, s ktorým sme prekráčali
našu svadobnú noc.

ty sa ženíš
ja maľujem okná-
na modro.

Ján Maršálek

Nové knihy (z Trenčína)

Jana Jablonská: Pocta životu

Ilustrácie: Július Činčár

Trenčín, vlastným nákladom 2008

Ďalšia básnická kniha známej trenčianskej autorky, venovaná „všetkým, ktorí majú úctu k životu“. Zbierka pozostáva z troch častí a predstavuje poéziu kontinuálne nadväzujúcu na doterajšie autorkine snaženia. Poetická tvorba Jany Jablonskej vyrastá z prežitého: je stvárnením zážitkov, skúseností a úvah človeka usilujúceho sa pochopiť a precítiť veci tohto sveta. Každá jej báseň chce niečo vypovedať alebo aspoň naznačiť...

Magda Pilárová: Neskutočný svet

Ilustrácie: Stanislav Lubina

Trenčín, vlastným nákladom 2008

Druhá zbierka veršov nepočujúcej autorky (prvá vyšla roku 2002 pod názvom Farebný svet ticha). Magda Pilárová hľadá hudbu v tichu, sníva o láske a šťastí, veršami chce vyjadriť svoje videnie a počutie sveta. Píše úprimne a jednoducho o tom, čo dáva zmysel životu.

Slavka Miklošová

Votrelec

Kolíška detstva
túžba snov –
chcela byť s ňou
i nohy niesli
dlhú diaľ

Kolíška spevom sýta
zrazu stíchla
Vôňu koláča i chleba
dnes treba

Pýcha je im milá
a ja iba votrelcom som

Láska milenkou
pokora sestrou
staroba útechou:
srdce zlatý zvon
úsmev sladký
na hlave šed'

V pokore láske žil
život si ctil
málo dostával
veľa dal

Veril
že nebeská brána
mu bude otvorená
dokorán

Inzerát

Predám chorobu,
predám zradu,
predám psotu.
Kto kúpi?
Mne zostane láska, šťastie
nádej žiť.

Pocta Dočkovi

Zhasla hviezda
oči roní slzy
človek múdry
bôľ v sebe dusí.

Keď ústa mlčia,
oči smútia
i to sa musí!

Spi sladko
nastala noc.
Hviezdny prach
zostal v nás.

Oči, úsmev
slová úcty.
Vedel čo smie,
čo sa musí.

Zobudil srdce
unavené.
Rozjasal oči
ranené.

Spálil mosty.
Zbohom navždy dal.
Aj to sa musí.

Svetlana Popadinec (1977) / Попадинец Светлана

Narodila sa na Zakarpatsku, dospievala za Uralom. Žije v Petrohrade, kde v nasledujúcom roku ukončí štúdium sochárstva na Akadémii umenia I. E. Repina. Niekoľko dní uplynulého leta strávila v Trenčíne, počas ktorých bola hosťom výstavy V očakávaní na Mestskej veži, viedla workshop výroby okarín v Mestskej galérii a vyslovila zopár svojich básní na septembrovom stretnutí Literárneho klubu Omega.

Poézia je pre ňu najosobnejším druhom umenia.

Я обнимаю тебя, озеро,
твою окружность двумя руками,
твою прозрачность хочу выпить я,
не всю в раз - глотками.

Я обнимаю тебя, озеро,
до дна до самого двумя руками,
в твою упругость, твою холодность,
твою свободу лицо макаю.

Я обнимаю тебя, могучее,
вместе давай бушевать и маяться,
сердца у нас с тобою кипучие,
и мне холодность твоя нравится.

Я обнимаю тебя, озеро...

Objímam ťa, jazero,
tvoju okrúhlosť dvomi rukami,
tvoju priezračnosť chcem vypiť,
nie všetku naraz – dúškami.

Objímam ťa, jazero,
do samého dna dvoma rukami,
do tvojej pružnosti, tvojej chladnosti,
tvojej slobody tvár si namáčam.

Objímam ťa, mocné,
spolu burácajme a trápme sa,
srdcia máme obaja bujné
a mne tvoja chladnosť páči sa.

Objímam ťa, jazero ...

(2000)

Preklad: Veronika Markovičová

Patrik Procházka (sympatizant klubu z Prahy)

Miminko

Budouci maminko,
čekáte miminko!

Je to radost ze života,
hlavně nejt na Merlota.

Upravte si vše ve své hlavě
a stravujte se zdravě!!!

Život

Život je něco, co musíš protrpět,
zvláště když vidíš, jak zkažený je svět.

Život je však něco krásného,
když potká tě něco nového –
Láska.

Natahuje ruce,
bere si tvé srdce,
zahřívá ho celý život. Někdy horké je jak slunce,
někdy vychladne jako voda v tuňce.

Někdy svatba, někdy rozvod,
takový je prostě život.

Brzdy – báseň malého chlapce

Díval jsem se na hvězdy,
když táta šlápl na brzdy.

Ted' píšu tuhle básničku,
a brečím každou chvíličku – už mám jenom babičku.

PF 2008

Chtěl bych vám v tomto roce popřát překrásne Vánoce.

Vánoce plné pohody, Vánoce plné kras,
hlavně žádné špatné náhody, vždyť je ten vánoční čas.
Ať v něm vládne klid a splní se vám všechna přání,
v novém roce ať je radost žít a sny nekončí za svítání.

Hlavně zdraví ať je dostatek, štěstí a láska ať jsou s vámi,
naopak ať opustí vás starosti, bolesti a šrámy.
Úspěchy ať se jen sypou a všechn strach a neúspěchy ať do
zapomnění upadnou,
zkrátka ať všechno zlé jde od vás pryč a problémy vyřeší se
cestou snadnou.
Všechno nač sáhnete ať se vám zdaří,
a ať jen radost a úsměv na vaši tváři září.

Jen to krásné, co nám život může dát,
chtěl bych vám touto cestou přát a ze srdce vám poděkovat.

Renata Straková (predsedníčka Klubu Poliakov v Trenčíne)

Wieczór literacki w Trenczynie

Klub Literacki „Omega“, działający przy Bibliotece Publicznej Michała Reszетки w Trenczynie, zprosił trenczyńska Polonie na tradycyjne spotkanie pod nazwą „Noc literacka 2008“, które w tym roku odbyło się 25 lipca w pomieszczeniu biblioteki. Celem imprezy były prezentacja nowych publikacji i książek, autorstwa osób z Teczyna i trenczyńskiego regionu, oraz spotkanie z zaproszonymi gośćmi. Tym razem były to m.in. członkinie Klubu Polskiego – Beatrice Kolatek i Janka Poláková, które są jednocześnie członkami Klubu Literackiego, zrzeszającego miłośników dobrej prozy czy poezji, ludzi, dla których pisanie stanowi hobby, autorów początkujących, ale i dobrze znanych w środowisku literackim.

Literárny večer v Trenčíne (úryvok)

Literárny klub Omega, ktorý pôsobí pri Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne, pozval členov miestneho Poľského klubu na tradičné stretnutie „Literárna noc 2008“, ktoré sa tento rok konalo 25. júla v priestoroch knižnice. Cieľom podujatia bolo prezentovať nové práce a knihy, ktorých autormi sú Trenčania alebo osoby žijúce v trencianskom kraji a tiež stretnutie s pozvanými hosťami. Tentokrát boli medzi nimi aj členovia Poľského klubu – Beatrice Kolatková a Janka Poláková, ktoré sú zároveň v Literárnom klube, ktorý je spolkom milovníkov dobrej poézie, ľudí, pre ktorých je pisanie hobby, autorov – začiatočníkov, ale aj tých slávnych v literárnom svete.

Helena Šteflovíčová

Socha

Spýtal sa človek,
Čo je to život.

Sú miesta na zemi,
Kde stoja sochy.

Socha je nevinná.
Stojí nehybne.

Stvárňuje fantáziu
A priťahuje pohľad.

Je to osobnosť.
Plače – smeje sa
Ale aj tak trpí.

Pokiaľ nevznikla z nej socha.
Aj sochárovi stekal pot po tvári.

Ale toto všetko zostalo
Na nevinnej soche
Na našej zemi.

Stratila príliš mnoho.
Radosť – rozkoš, ale aj pokoj!

Inšpirácia

Svieca už dohára,
Keď dopijam z pohára.

Cez čašu vína,
pozerám do diaľky.

Dotkla som sa srdcom.
Mojej samoty.

Objavujem slová.
A tak som zas v dojatí.

Čo mi život dal,
ale aj vzal.

Kaskády radosti,
Nádej aj radosti.

Je čas – pozerat'.
Otvorit' oči a pozerat' do diaľky.

Nemám, komu povedat'
Čo ma trápi a čo bolí.

Všetci už odišli
Tam ich kryje
Čierna zem.

Do ticha slzy padajú,
Ak odvetu nedajú.

Ružena Viskupičová

Snaha urobiť zlo sa zmenila na dobro (skutočný príbeh)

Človek s pribúdajúcimi rokmi, kedy zhon života už nie je taký veľký, sa častejšie v spomienkach vracia do minulosti. Niektoré z nich sa zapísali hlboko do pamäti alebo poznačili život až do konca.

Aj ja mám takú spomienku.

Po maturite na gymnáziu som začala študovať na vysokej škole v Bratislave. Pred päťdesiatimi rokmi však nebolo v silách mojich chudobných rodičov podporovať moje vzdelanie, tak som musela štúdium prerušiť. Deti z dedín kvôli vzdialenosti a nevhodnej doprave museli bývať v mieste školy, čím sa náklady na vzdelanie značne zvýšili. Uvedomila som si túto skutočnosť a prijala ju s pochopením. Oznámila som to na fakulte a spiatočnú cestu som využila na hľadanie zamestnania. Zastavila som sa v okresnom meste Senec na príslušnom úrade. Ukončené gymnázium bolo v tom čase dostatočnou kvalifikáciou pre miesto učiteľky na druhom stupni základnej školy. Jedno miesto mali neobsadené.

Takmer s bážňou som vstúpila do dvadsaťjeden členného učiteľského kolektívu, pričom mnohí mali dlhoročnú prax. Prijali ma rôzne. V priebehu školského roka sa naše vzťahy dostali na takú úroveň, že som sa v kolektíve cítila naozaj dobre. Môj vekový rozdiel a mladosť, zdôraznili na Deň učiteľov. Pri návrate z vyučovacích hodín do zborovne, sme si každý našli papierová pás. Boli to postríhané programy SND, ktoré s aktuálnym programom a časom viseli na nástenke v zborovni. Bol to nápad katolíckeho duchovného v snahe využiť čas čakania v zborovni na jeho hodinu náboženstva. Keďže na jednom programe nebolo podľa neho toľko vhodných názvov pre každého, pravdepodobne si ich tajne odkladal už vopred. Dobre sme sa na tom pobavili.

Mne sa ušla „Popoluška z našej ulice“. To mi aj ostalo.

Počas letných prázdnin si ma predvolal školský inšpektor. Prečítal mi zlý kádrový posudok z môjho bydliska. Ako dôvod uviedli, že som nechcela presviedčať roľníkov, aby svoju pôdu a dobytok odovzdali do zakladajúceho roľníckeho družstva. Znamenalo to, že musím zo školstva odísť. Nielen to. Pôjde to so mnou do ďalších zamestnaní.

Preplakal som veľa nocí.

Ku koncu prázdnin si ma opäť pozval inšpektor, pán tesne pred odchodom do dôchodku. Poradil mi, aby som si liečila choré hlasivky. Z tohto dôvodu som požiadala o rozviazanie pracovného pomeru.

Našla som si miesto personálnej referentky vo veľkej potravinárskej fabrike. Do práce som cestovala autobusom. Tým istým spojom cestoval ja mladý sympatický muž. Postupne sme sa bližšie spoznávali až sa stal mojim manželom. Narodili sa nám dve deti. Naše skvelé manželstvo trvalo 37 rokov (až do jeho smrti).

Zlým kádrovým posudkom v snahe mi ublížiť, napokon dosiahli opak.

Dušan Žember

Rieka

Rieka si zurčí, kamene hladí do guľata.
Jej sila zvládne, aj čo vlastne nemusí,
milencov kamenných jej nikto neporáta.
Pod vodou kvietok - asi sa zadusí.

Rieka by najradšej opustila brehy.
Má na to silu, chuť a je zvedavá.
Veľmi si verí, topia sa snehy,
no hrádza vysoká predpoklad nedáva.

Od prameňa po ústie spieva si láskyplne.
Ako krásna žena, keď češe si vlasy.
V hladine mesiac žiari, veď je v splne,
starý a krásny jej príbeh asi.

No rieka na jar vždy je krásavica,
aj keď jej dážď narobí pehy.
Pokropí čelo, nos a potom líca,
milencom rada požičia brehy.

Veď patria k príbehu, čo spieva rieka.
Tak ako dážď, mesiac či kameň.
Kvietok i voda, keď zo splavu steká,
či malý vtáčik, čo sadol si na peň.

To sú tí herci starého príbehu
a je ich treba na dejstvá štyri.
Sleduj ich potichu, tam v lóži na brehu,
ako tu všetko krásami hýri.

Slepá ulička

Keď nedržia hviezdy na oblohe
a na teba padá, aj čo pevne stálo.
Si sama ako loďka na obzore
a aj chuti žiť je veľmi málo.

Keď kvapky slz sú na stole
a správnu cestu hľadáš,
pred celým svetom v pokore
usmievaj sa na dážď.

Vo vzťahu miznú zhody,
do tváre bezmocnosť sa smeje.
Zhorknuté života plody –
a len ťažko chápeš, čo sa deje.

Keď vojdeš do slepej uličky
a pokrčený život skladáš,
na úspech je len priestor maličký,
ty usmievaj sa na dážď.

Nakoniec, dáždnik nechaj doma
aj proti vode plášť.
Skončí sa stresová kóma,
zasvieti slnko aj úsmev na dážď.

Každý z nás má v čase pracovného voľna, v čase prestávky spôsob, ako si oddýchnuť, zrelaxovať a ako ho využiť po svojom. Jeden číta noviny, iný fajčí a debatuje, ďalší ťuká do počítača, lúšti tajničky...

Ja tento čas rád trávim s perom v ruke a skladám písmeňka, veršíky a rýmovačky. Veľa ľudí z môjho okolia to o mne vie a s úsmevom na perách to tolerujú. Nakoniec každý z nás je nejaký, tak prečo by niekto nemohol trpieť (oddychovať) aj takýmto spôsobom.

Raz to jedna moja dobrá známa nevydržala a otázkou: „Ty, počuj, a čo vlastne potom robíš s tými básničkami?“, ma vyviedla z môjho poetického kľudu a letargie. Keď som sa bránil, že to je len taká kratochvíľa, vydesila ma tým, že by sa to mohlo vydať. Bránil som sa, že nie som básnik a ani netuším, či to má vôbec nejakú literárnu hodnotu.

Netrvalo dlho a po pár dňoch mi priateľka vraví, že v knižnici M. Rešetku funguje literárny klub Omega, no a „oni sa ti na to pozrú“. K tomu ešte v úplnom kľude dodala: „Je to dojednané, už o tebe vedia“.

Musím sa priznať, že od tej chvíle som prestal pokojne spávať, pretože deň „D“ sa blížil a moje sebavedomie sa rýchlo približovalo k nulovej hodnote.

Ja a literatúra? Veď čítam iba básničky a do troch dní zabudnem autora. Ja a literárny klub? Veď som mával problémy s pravopisom. Ja a skutoční básnici? Veď upomienka z knižnice pravidelne býva v mojej poštovej schránke. Ja mám dať prečítať tie svoje kratochvíľne rýmovačky odborníkom, skutočným básnikom?!

Deň „D“ bol zrazu tu a ja som nevedel, z čoho mám väčšie obavy. Na jednej strane boli otázky, ktoré ma strašili, na druhej strane priateľka a pocit, že by som ju sklamal. Nakoniec som sa rozhodol. Vravím si „ak to bude veľmi zlé, vždy sa dá odísť, si chlap, tak sa podľa toho chovaj!“

V klube som sa predstavil, vysvetlil kto som a čo tam vlastne chcem. Privítal ma príjemný kolektív ľudí, ktorý majú pochopenie pre každého, sú radi keď sú spolu, keď si niečo prečítajú, keď medzi nich príde niekto nový, kto ma podobné záujmy...

Moje básničky majú teraz výborné podmienky, aby dozreli v drobné literárne dielka a dobre mi padne, keď sa môžem o nich porozprávať, prečítať ich, prečítať si práce iných a zažiť v novom kolektíve chvíle, ktoré môžete prežiť iba tu. Napríklad čítanie básní a prózy, príjemní ľudia, fundované kritiky a názory, pomoc, radosť, humor, rozšírenie vedomostí, Literárna noc, spievanie piesní, stretnutie s poetkou ruského pôvodu...

...a to všetko za pár mesiacov, čo som členom literárneho klubu Omega

Dušan Žember

Priestor 2008 – občasník Literárneho klubu Omega
v Trenčíne

Vychádza s podporou
Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne
a Únie žien Slovenska v Trenčíne

Vydal Literárny klub Omega
pri Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne
Prvé vydanie
2008

Ilustrácie:
Veronika Markovičová (s. 22 a 30)
Ján Vitko (obálka a titulný list)

Texty a ilustrácie © autori

ISBN 978 – 80 – 85135 – 33 – 6

